

Paikallisten sopimusten irtisanominen / TS:n ja TTES:n piiriin kuuluvaa henkilöstöä koskevat varallaolosopimukset

Konserni- ja henkilöstöjaosto 10.03.2025 § 5
174/01.00.01.01/2025

Valmistelija

Henkilöstöjohtaja Päivi Niemistö 6.3.2025

Kauhavan kaupungilla voimassaolevat varallaoloa koskevat paikalliset sopimukset ovat epäyhtenäisiä ja niiden sisällöissä on ajantasaistamisen sekä täsmentämisen tarvetta. Kunta-alan virka- ja työehtosopimusten mukaan varallaolosta tulee olla selkeä ohjeistus siten, että viranhaltija/työntekijä tietää varallaoloon liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) III luvun työaikamääräykset varallaoloaika mukaan lukien koskevat myös Kunta-alan teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (TS) piiriin kuuluvaa henkilöstöä.

Kunta-alan tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimuksen (TTES) työaikaluvussa on määritelty sen piiriin kuuluvaa henkilöstöä koskevat omat työaika- ja varallaolomääräykset.

KVTES:n luvun III § 5 mukaisesti varallaololla tarkoitetaan, että viranhaltijan/työntekijän on oltava tavoitettavissa siten, että hänet voidaan tarvittaessa kutsua työhön. Varallaoloksi ei katsota velvollisuutta olla työpaikalla työvalmiudessa paitsi silloin, kun viranhaltijalle/työntekijälle on annettu lupa olla varalla valintansa mukaan joko työpaikalla tai määrätyn ehdoin sen ulkopuolella. Mikäli viranhaltijan/työntekijän on oltava työvalmiudessa työpaikallaan, kysymys ei ole varallaolosta vaan työaikaan luettavasta päivystämisestä. KVTES:n määräysten mukaisesti varallaoloaikaa ei lueta työaikaan. Varallaoloajan pituus ja varallaolon toistuvuus eivät saa haitata kohtuuttomasti työntekijän vapaa-ajan käyttöä. Viranhaltijalla varallaolovelvollisuus perustuu sopimukseen tai määräykseen ja työntekijällä sopimukseen. Mikäli viranhaltija/työntekijä kutsutaan varallaolosta työhön, työntekoon käytetty aika (aktiiviaika) luetaan työajaksi eikä tältä ajalta suoriteta varallaolokorvausta. Varallaolossa työpaikalle ja takaisin matkustamiseen kuluvaa aikaa ei lueta työajaksi. KVTES:n mukaan varallaolokorvaus on 20–30 % korottamattomasta tuntipalkasta. Varallaolokorvauksen määrän tai sen määräytymisperusteiden sekä varallaolon ehtojen on oltava viranhaltijan/työntekijän tiedossa varallaolosta sovittaessa. Varallaolosta tulee antaa sellaiset kirjalliset ohjeet, että viranhaltija/työntekijä tietää varallaoloon liittyvät oikeudet ja velvollisuudet kuten esimerkiksi, missä ajassa työpaikalle on viimeistään saavuttava. Varallaolosta on ilmoitettava viranhaltijalle/työntekijälle vähintään kolmea vuorokautta aikaisemmin paitsi ennalta arvaamattomissa kiireellisissä tapauksissa. Viranhaltijaa/työntekijää ei saa vastoin suostumustaan velvoittaa olemaan varalla viikkoleponsa aikana. Vaikka varallaolo perustuu lähtökohtaisesti vapaaehtoisuuteen, perustoimintojen ylläpitämiseksi tai poikkeustilanteissa työnantajalla on työehtosopimusten mukainen työnjohdollinen oikeus määrätä työntekijä varallaoloon viikkolevon ulkopuolella sovittua korvausta vastaan. Viranhaltija ei pääsääntöisesti voi kieltäytyä viikkolevon ulkopuolisesta varallaolomääräyksestä.

TTES:n työaikaluvun määräysten mukaisesti varallaolo voi olla vapaamuotoista varallaoloa tai asuntovarallaoloa. Vapaamuotoisen varallaolon aikana työntekijä voi työnantajan määräämissä puitteissa vapaasti valita olinpaikkansa, mutta on velvollinen ilmoittamaan työnantajalle, mistä hänet voidaan tarvittaessa kutsua työhön. Työntekijälle maksetaan tällaisesta varallaoloajasta 20–30% suuruinen korvaus, joka lasketaan keskituntiansion mukaan. Varallaoloaikaa ei lueta työaikaan.

Kauhavan kaupunki ja Kauhavan seudun JHL ry. ovat tehneet vuodesta 2009 alkaen useita varallaoloa koskevia KVTES:n ja TTES:n määräyksistä poikkeavia paikallisia sopimuksia koskien yhdyskuntatekniikan talvikunnossapidon tehtäviä ml. liikunta-alueiden talvikunnossapito sekä kiinteistöhuollon tehtäviä.

Paikallisissa sopimuksissa on sovittu varallaoloajoista sekä lisäksi poiketen KVTES:n ja TTES:n määräyksistä yli 30 % varallaolokorvauksesta, varallaolokorvauksen maksamisesta täysimääräisenä aktiivisuuden tekemisestä huolimatta ja työaikaan kuulumattomien matka-aikojen korvaamisen sisällyttämisestä täysimääräisesti maksettavaan varallaolokorvaukseen. Kauhavan kaupungissa on ollut TTES:n piiriin kuuluvilla käytössä vapaamuotoinen varallaolo.

Paikalliset varallaolosopimukset ovat välttämättömiä palvelutuotannon järjestämisen kannalta jatkossakin. Voimassa olevia paikallisia sopimuksia on kuitenkin ajantasaistettava ja täsmennettävä. Uudistuksen toteuttamiseksi kaikki varallaoloa koskevat paikalliset sopimukset on irtisanottava noudattaen kolmen kuukauden irtisanomisaikaa ja ne on tarkoituksenmukaista korvata yhdellä sekä TS:n että TTES:n piiriin kuuluvaa henkilöstöä koskevalla paikallisella varallaolosopimuksella. Henkilöstön edustajien kanssa käydään paikalliset neuvottelut irtisanomisaikana siten, että uusi/uudet sopimukset ovat konserni- ja henkilöstöjaoston päätöksellä voimassa irtisanomisajan päätyttyä. Alustava paikallisneuvottelu asiasta käydään jo 7.3.2025.

Paikallisten sopimusten irtisanomisaika päättyisi 10.6.2025, mutta Kauhavan kaupungin käyttämät 3 viikon työaikajaksot ja tuntipalkkaisen henkilöstön palkanmaksukausi päättyvät vasta 15.6.2025. Kesken työaikajakson ei ole tarkoituksenmukaista siirtyä paikallisen sopimuksen noudattamisesta kunta-alan virka- ja työehtosopimusten noudattamiseen, joten muutos tulee tehdä 16.6.2025 alkaen.

Esittelijä

Hallintojohtaja Liisa Salo

Päätösehdotus

Konserni- ja henkilöstöjaosto päättää

1. irtisanoa kaikki Kauhavan kaupungin ja JHL ry:n kesken tehdyt paikalliset teknisen toimialan varallaoloa koskevat sopimukset 16.6.2025 alkaen.
2. hyväksyä teknisen toimialan varallaoloa koskevan uuden paikallisen sopimuksen valmistelun aloittamisen paikallisten sopimusten irtisanomisaikana noudattaen Kunta- ja hyvinvointialan pääsopimuksen IV luvun mukaista paikallisen sopimisen neuvottelumenettelyä

Hallintojohtajan muutettu ehdotus

Konserni- ja henkilöstöjaosto jättää asian pöydälle.

Päätös

Konserni- ja henkilöstöjaosto hyväksyi yksimielisesti hallintojohtajan muutetun ehdotuksen.

Lisätietoja

Henkilöstöjohtaja Päivi Niemistö, puh. 040 647 6506,
etunimi.sukunimi@kauhava.fi
